

ASPECTE PRIVIND EVOLUȚIA PRINCIPALELOR FENOMENE DEMOGRAFICE ÎN REGIUNEA NORD-VEST A ROMÂNIEI

Manuela-Dora ORBOI

U.S.A.M.V.B. Timișoara, Timișoara

e-mail: fma.usabtm@mail.com

In the year 2004, North-Vest region has a 2.738.461 total population, meaning 12.63% of Romanian population. From 1990 till 2004, under the combined influence of differentially level of natural augmentation, growth of internal migration and external migration intensity, the North-Vest region population decreased to 239.708 inhabitants. These situation due, in principal, to the decrease of population from Bihor county (-63.155 inhabitants) and Cluj county (-57.224 inhabitants). From the demographic point of view, the main factors who act on the population amount and structure are the birth-rate, the death rate and the migration. Demographic and economic effects will appear in time and will appeal changes to the different subpopulation level (school age population, fertile age population and employable population).

Keywords: demography, migration, Nord-Vest region.

Teritoriul României, din punct de vedere administrativ, este împărțit în sate, comune, orașe, municipii și județe, iar ca unități teritoriale au fost create 8 regiuni de dezvoltare, constituite din reuniunea mai multor județe.

Regiunea Nord-Vest este cunoscută și sub numele de „Transilvania de Nord”, denumire care este promovată ca brand regional în scop turistic și investițional.

Regiunea Nord-Vest a României este a șasea regiune din cele opt regiuni ale țării și este alcătuită din județul Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare și Cluj. Regiunea Nord-Vest are o poziție geografică strategică, fiind poarta de intrare în România dinspre Uniunea Europeană și Ucraina.

Din punct de vedere geografic Regiunea Nord-Vest se caracterizează printr-o varietate de forme de relief, 28% din suprafața regiunii fiind ocupată de unități muntoase, 30% de unități deluroase, iar 42% de unități de câmpie și largi culoare depresionare.

Regiunea Nord-Vest are o suprafață de 34.159 km², reprezentând 14,3% din suprafața totală a țării. Rețeaua de locuitori a regiunii cuprinde 42 de orașe și municipii, din care 15 sunt municipii, 1.802 de sate grupate în 398 de comune.

Populația României este într-un proces de scădere, de la începutul anilor '90, astfel încât la recensământul populației din anul 2002 s-a înregistrat o populație totală de 21,7 milioane persoane față de 23,2 milioane persoane la recensământul

din anul 1992, iar în anul 2004 s-a înregistrat o populație de 21,6 milioane persoane.

Figura 1. Harta fizică a Regiunii Nord-Vest

Tabelul 1

Evoluția populației totale

Regiune/ Județul	1990	1995	2000	2004	Ritm creștere/scădere 2004 față de 1990
Regiunea Nord-Vest	2.978.169	2.883.233	2.844.042	2.738.461	- 239.708
Bihor	660.116	631.095	620.517	596.961	- 63.155
Bistrița-Năsăud	329.259	328.436	326.278	318.558	- 10.701
Cluj	744.049	727.656	719.864	686.825	- 57.224
Maramureș	559.393	537.477	530.955	516.562	- 42.831
Satu-Mare	416.576	395.696	390.121	371.759	- 44.817
Sălaj	268.776	262.873	256.307	247.796	- 20.980

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

Tabelul 2

Populația totală și densitatea populației a regiunii Nord-Vest (1990, 2000, 2004)

Regiune/ Județul	Populația totală (număr persoane)			Densitatea populației (locuitori/km ²)		
	1990	2000	2004	1990	2000	2004
Regiunea Nord-Vest	2.978.169	2.844.042	2.738.461	87,2	83,2	80,2
Bihor	660.116	620.517	596.961	87,5	82,3	79,1
Bistrița-Năsăud	329.259	326.278	318.558	61,5	60,9	59,5
Cluj	744.049	719.864	686.825	111,5	107,9	102,9
Maramureș	559.393	530.955	516.562	88,7	84,2	81,9
Satu-Mare	416.576	390.121	371.759	94,3	88,3	84,1
Sălaj	268.776	256.307	247.796	69,6	66,3	64,1
Total România	23.206.720	22.435.205	21.673.328	97,3	94,1	90,9

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

În anul 2004, Regiunea Nord-Vest avea în total o populație de 2.738.461 locuitori reprezentând 12,63% din populația României. Populația Regiunii Nord-Vest a scăzut cu 239.708 locuitori din anul 1990 și până în anul 2004, sub influența combinată a nivelului diferențiat al sporului natural, al fluxurilor migratorii interne și a intensității migrației externe. Această scădere se datorează, în principal,

scăderii semnificative a populației județului Bihor (- 63.155 locuitori) și a județului Cluj (- 57.224 locuitori), date prezentate în tabelul 1.

Densitatea populației din Regiunea Nord-Vest, exprimată în locuitori/km², este inferioară mediei naționale de 90,9. În anul 2004 densitatea populației este net inferioară mediei naționale în unele județe (59,5 în Bistrița-Năsăud, 64,1 în Sălaj) și superioară mediei naționale în județul Cluj, 102,9 față de 90,9 (tabelul 2).

MATERIAL ȘI METODĂ

Cauzele principale care afectează mărimea și structura populației din punct de vedere demografic sunt natalitatea, moralitatea și migrația.

Pentru studiul efectuat s-au preluat date din publicațiile institutului de statistică. Acestea au fost sortate și clasificate după diverse criterii, urmând compararea și analiza lor.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În țara noastră, scăderea natalității are câteva particularități, principalii factori fiind de natură economică și socială. Problema asigurării veniturilor corespunzătoare, procurarea unei locuințe, situația de pe piața muncii sunt piedici serioase în întemeierea unei familii pentru mai multe cupluri. Cele mai multe cupluri tinere amână nașterea copiilor, decizie determinată atât psihologic, cât și de situația economică sau socială a familiei.

Tabel 3

Mișcarea naturală a populației Regiunii Nord-Vest (1990, 2004)

Regiunea/ Județul	Rata la 1000 locuitori									
	Născuți-vii		Decese		Sporul natural		Căsătorii		Divorțuri	
	1990	2004	1990	2004	1990	2004	1990	2004	1990	2004
România	13,6	9,9	10,6	11,9	2,9	- 2,0	8,3	6,6	1,4	1,6
Regiunea Nord-Vest	14,3	10,2	11,2	12,4	3,1	- 2,2	7,7	6,8	1,2	1,6
Bihor	13,2	10,3	12,7	13,7	0,5	- 3,3	7,6	6,3	1,3	1,1
Bistrița-Năsăud	16,5	10,8	9,7	10,5	6,8	- 0,3	8,2	6,9	1,0	1,5
Cluj	12,2	8,7	10,8	11,8	1,4	- 3,1	7,5	6,8	1,4	1,8
Maramureș	16,0	11,0	9,8	11,2	6,2	- 0,2	7,9	7,2	1,1	1,9
Satu-Mare	15,2	10,9	11,5	13,5	3,7	- 2,5	7,8	7,3	1,3	2,0
Sălaj	15,1	10,4	12,6	14,5	2,5	- 4,0	7,3	5,8	0,7	1,1

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

În anul 2004, în Regiunea Nord-Vest s-au născut 27.908 copii, în scădere cu -14.718 față de anul 1990, dar în creștere cu 517 copii față de anul 2003. În anul 2004, rata natalității a fost de 10,2 născuți-vii la 1000 locuitori, față de 14,3% în anul 1990.

În anul 2004, au decedat 34.010 persoane cu mai mult de 710 persoane față de anul 1990, rata mortalității generale a fost de 12,4 decese la 1000 locuitori în anul 2004 și de 11,2% în anul 1990 (tabel 3).

În anul 2004, sporul natural este negativ, atât la nivel național, cât și la nivel regional, în afară de județul Bistrița-Năsăud care este pozitiv (0,3‰).

Decalajul între sexe la nivelul mortalității, s-a păstrat și în ultimii ani, lucru reflectat cel mai bine de durata medie a vieții pe sexe. Astfel, se constată că diferența între sexe este de 7 ani în favoarea persoanelor de sex feminin la nivel național, iar la nivel regional este de 6,5 ani (tabel 4).

Tabel 4

Evoluția duratei medii a vieții pe sexe (ani)

Regiunea/ Județul	Ambele sexe		Masculin		Feminin	
	1990/1992	2002/2004	1990/1992	2002/2004	1990/1992	2002/2004
România	69,78	71,34	66,56	67,74	73,17	75,06
Regiunea Nord-Vest	68,49	70,56	67,02	65,32	74,26	71,90
Bihor	68,10	69,88	65,15	66,72	71,24	73,10
Bistrița-Năsăud	69,83	72,56	66,85	69,24	73,02	76,12
Cluj	70,04	72,50	67,06	69,25	73,18	75,84
Maramureș	67,90	70,18	64,61	66,53	71,45	74,13
Satu-Mare	66,97	67,63	63,12	63,08	71,24	72,60
Sălaj	68,07	70,31	65,11	66,56	71,26	74,25

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

Regiunea Nord-Vest se confruntă cu o tendință accentuată de îmbătrânire a populației cauzată de scăderea ponderii grupei de vârstă 0-14 ani de la 24,1% în anul 1990 la 16,7% în anul 2004 și de creșterea ponderii de vârstă 60 de ani și peste de la 15,1% în anul 1990 la 18,3% în anul 2004. Populația de vârstă medie (15-59 ani) a înregistrat, de asemenea, o creștere de la 60,8% în anul 1990 la 65% în anul 2004 pe seama populației tinere (tabel 5).

Tabel 5

Structura populației Regiunii Nord-Vest pe grupe de vârstă, în 1990 și 2004 (%)

Regiunea/ Județul	0-14 ani		15-59 ani		60 și peste	
	1990	2004	1990	2004	1990	2004
România	23,6	16,1	60,8	64,6	15,7	19,3
Regiunea Nord-Vest	24,1	16,7	60,8	65,0	15,1	18,3
Bihor	22,2	16,8	61,1	64,1	16,7	19,1
Bistrița-Năsăud	27,5	18,7	58,6	64,3	13,9	17,0
Cluj	21,7	14,1	62,2	65,9	16,1	20,1
Maramureș	26,3	17,8	61,3	65,8	12,4	16,4
Satu-Mare	25,3	17,5	60,8	66,1	13,9	16,3
Sălaj	24,6	17,5	58,1	62,3	17,3	20,1

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

Procesul de îmbătrânire la nivelul regiunii este influențat și de nivelul diferit al speranței de viață care există între județele regiunii. Pe fondul îmbunătățirii nivelului de trai a crescut și speranța de viață în regiune ajungând la 70,56 ani pe ambele sexe în 2002/2004 față de 68,49 ani în 1990/1992, totuși, această valoare este sub speranța de viață națională (71,34 ani). În perioada 1990/2004, durata medie a vieții a crescut în fiecare județ, însă se observă diferențe importante între

judete. Astfel, cea mai bună performanță se înregistrează în județul Bistrița-Năsăud cu o îmbunătățire medie de 2,73 ani, iar cea mai scăzută în județul Satu-Mare, cu numai 0,66 ani pe perioada amintită.

Dacă migrația externă este semnificativă, migrația între județele regiunii este redusă, exceptând județul Cluj. Chiar dacă fluxurile migratorii sunt dificil de cuantificat, este cert faptul că Regiunea Nord-Vest se confruntă cu un fenomen al „exodului de materie cenușie”. Un alt fenomen ce ia amploare în regiune este cel al plecării în străinătate cu contracte de muncă, în special în județele Satu-Mare, Maramureș sau Bistrița-Năsăud. Ca urmare a acestui fenomen de migrare al forței de muncă calificate, ponderea populației masculine este foarte scăzută.

Tabel 6

Populația pe sexe în Regiunea Nord-Vest

Regiunea/ Județul	Total (număr persoane)			Ponderea populației masculine (%)
	Ambele sexe	Masculin	Feminin	
Regiunea Nord-Vest	2.738.461	1.337.548	1.400.913	48,8
Bihor	596.961	290.051	306.910	48,6
Bistrița-Năsăud	318.558	158.430	160.128	49,7
Cluj	686.825	332.076	354.749	48,3
Maramureș	516.562	254.692	261.870	49,3
Satu-Mare	371.759	180.832	190.927	48,6
Sălaj	247.796	121.467	126.329	49,0

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

Tabel 7

Populația pe medii rezidențiale în Regiunea Nord-Vest (2004)

Regiunea/ Județul	Urban (număr persoane)				Rural (număr persoane)			
	Ambele sexe	Masculin	Feminin	Ponderea populației masculine (%)	Ambele sexe	Masculin	Feminin	Ponderea populației masculine (%)
Regiunea Nord-Vest	1.444.677	694.722	749.955	48,1	1.293.784	642.826	650.958	49,7
Bihor	300.725	143.572	157.153	47,7	296.236	146.479	149.757	49,4
Bistrița- Năsăud	115.459	56.378	59.081	48,8	203.099	102.052	101.047	50,2
Cluj	455.767	217.134	238.633	47,6	231.058	114.942	116.116	49,7
Maramureș	300.136	146.305	153.831	48,7	216.426	108.387	108.039	50,1
Satu-Mare	171.615	81.902	89.713	47,7	200.144	98.930	101.214	49,4
Sălaj	100.975	49.431	51.544	48,9	146.821	72.036	74.785	49,1

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

În ceea ce privește structura populației pe sexe și medii rezidențiale există evoluții diferite. Ponderea populației masculine se situează în unele județe ale regiunii peste media națională (Bistrița-Năsăud, Maramureș, Sălaj), iar în alte județe sub media națională (Bihor, Cluj, Satu-Mare) (tabel 6). De asemenea, se constată că în toate județele Regiunii ponderea populației masculine este mai accentuată în mediul rural decât în mediul urban. Diferențele între populația urbană (52,8%) și populația rurală (47,2%) la nivelul Regiunii 6 Nord-Vest este reflectată

în tabelul 7, aceste valori sunt sub valoarea națională, 54,89% în mediul urban și 45,11% în mediul rural.

Din punct de vedere al distribuției pe cele două medii rezidențiale, între județele Regiunii 6 Nord-Vest se disting diferențe notabile, astfel: județele Bihor, Cluj, Maramureș au preponderență populația urbană, iar județele Bistrița-Năsăud, Satu-Mare, Sălaj, populația rurală (tabel 8).

Tabel 8

Populația pe sexe și medii de rezidență în județele Regiunii 6 Nord-Vest (2004)

Regiunea/ județul	Total (număr persoane)	Sex (valori absolute și procente)				Medii de rezidență (%)	
		Masculin	%	Feminin	%	Urban	Rural
Regiunea Nord-Vest	2.738.461	1.337.548	48,8	1.400.913	51,2	52,8	47,2
Bihor	596.961	290.051	48,6	306.910	51,4	50,4	49,6
Bistrița-Năsăud	318.558	158.430	49,7	160.128	50,3	36,2	63,8
Cluj	686.825	332.076	48,3	354.749	51,7	66,4	33,6
Maramureș	516.562	254.692	49,3	261.870	50,7	58,1	41,9
Satu-Mare	371.759	180.832	48,6	190.927	51,4	46,2	53,8
Sălaj	247.796	121.467	49,0	126.329	51,0	40,7	59,3
România	21.673.328	10.571.606	48,8	11.101.722	51,2	54,9	45,1

Sursa: Anuarul statistic al României, 2005

CONCLUZII

Scăderea populației tinere constituie o amenințare pentru populația activă viitoare. Această tendință de scădere este similară cu cea de la nivel european unde se constată creșteri ale populației în vârstă, cu efecte importante atât asupra pieței forței de muncă, cât și asupra comportamentului de consum.

Efectele demografice și economice ale evoluției populației se vor vedea în timp și vor atrage după sine schimbări la nivelul diferitelor subpopulații (populația școlară, populația de vârstă fertilă, populația aptă de muncă).

BIBLIOGRAFIE

1. ***, Anuarul statistic al României, Institutul Național de Statistică, București, 2005.
2. ***, Proiectarea populației României în profil teritorial până în anul 2025, Institutul Național de Statistică.
3. ***, Tendințe sociale. Studii și analize statistice, Institutul Național de Statistică București, 2005.
4. ***, Planul regional de acțiune pentru ocuparea forței de muncă și incluziune socială, și Planul de implementare a planului regional de acțiune 2006 – 2008, Regiunea Nord-Vest, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, București, 2005